

עין משפט
נר מצוה

ב א מיי פֿאַ מהל' כבודת הליג' וית ופֿאַס מהל' אַסורי מוצת הל' ין טוֹשֿ"ע יויד' סר' ש פטי' ו' ג ב מיי פֿיו מהל' כבודת הליג' ון]
ד ג מיי' שס הליג':
ה ד מיי' שס הליג':
ו ה ד מיי' פֿיח מהל' שמיטה ויוצל הליג':

שיטה מקובצת

א] מר דמכרין באישלי:
ב מילתא קשיא ליה:
ג במביתא הכא במעשר:
ד אבידה דיתומים נצטו:
ה ששת ואוקפד:
ו דובבות גליון. רשי' פו' נעות חימה דאין בר דובבות לענות ואמר ר' מנחם חסיד דיל שראה בפירושי ארץ יון דובבות לשון ובות דובבות לשון ובה דייבא דמתרגמינן ובות כאדם הישן ונזףין וירי מפוי והי' קאמר גבי כומר של ענבים כינן שארם נוגע בו דובב ומיהו בירושלמי כפ' מנצרפין שקלים כיון שאומרים הלכה מפרה שפתותיהן מרחשות נמקין בקבר.
זי:
ח זעירא ואמר ליה ר' שמעון בר גורא מאי:
ט אותו וכיצד מוכרין אותו מבליעים בעורו ובחלבו ובגידיו ובקרניו מכלל דגדול:
ע מהא דתנן:
פ יכול למכורין להצניא:
ף פירון אטפי ופרקי:
ק אותו נמכר:
קו יגאל דהרמים כדפרש' עין יכרילן לאוקלי:
קז ימים כדי שידחקו:
קח למכור הבשר אלא:
קט לולב. לולב לוקח:
קכ חיובו פירות שנקטו בשביעית מנחק:
קכז בשביל בשר גזר:
קכח מבליעו בעורו ובחלבו:
קכט כמו שאפרש לקמן:
קל דיומיו בשלשה וברכת:
קמ ולא פריך חיובין חיבת קאמר נמחק:

רבינו גרשום

הניחא למאן דאמר דרשי מובח לא היו בכלל העפירה והערכה. קמני' נשחטין אפי' לפני פדיונן ולבשרו הכי יכול לפדותן ולא בעו העפמה: אלא הניחא דאמר היו מאי איכא למימר. היכי יכול לפדותן לאחר שחיטה: אדמעיקרא. דבשעת פדיונן הוי הגהה להקיש דמוסרי' על פדיונן בשכר שיהא רשאי למוכרין באישלי: כבעשר נמי לא יגאל אינו נמכר דליהי דהרמים דרביה בהו לא ימכר ולא יגאל מה מל מוכרה עמו אף כאן מוכרין עמו. ורשייה באקדמותא. כשחיתיה במביתא. דלקמן. הכא במתני' דמשמע דמעשר באישלי הוא דלא מודכן בה בביתא מודכן לאחר פדיונן ולאחר שחיטה: כבעשר בהמה של יתומים עסיקי' ומשום חשב אבידה. דמשעמי' שלא יפסידו היתירו אבל גדול לא: סרטיה. שופיה וזאת דאמרי מתורגמניה: שמע' מניה. הא במעשר של יתומים עסיקינן: מאן עקי'. כלומר שעקצני שלא רצה לומר הלכה משמי: דובבות מנענעות: לדור בשני עולמים ביחד. אלא זה [שאמרן] דובבות כלומר שאמר הלכה משמו דובבות בעולם הזה ושפתיו דובבות בעולם הבא: ככומר של ענבים. כשמתחילין לבסוס כיון שנוגע בו דובב. השמרים משמיע קול: מאי

ברייתא. דאמרן ופרקה במביתא: ובקרניו דמותיהן למכור דלא בני אכילה נינהו. מכלל דמעשר של גדול: לולב בשביעיות. מותר למכור. לפי שאינו פירי: אתרוג במתנה. שאינו רשאי למכור פירי: התם בהבלעה באחריו לא מוכחא מילתא דמוכר לו אתרוג משום דמי אתרוג אינו אלא פשוט ואינו מנוף הלולב ולא מינכרא מילתא דבהבלעה ככל אבל הכא כי ובין ליה עור בהמה בדמי בשר ובדמי עור מוכחא מילתא דובין ליה בשר בהבלעה לחכי גדול אפי' בהבלעה לא: אמר רבא איכ'. כדתרין אבבי דמעשר בהמה של יתומים [א] ביוצא המוכר אותו מבליעו כי' מעשר בהמה מעשר בהמה דאמר ברייתא תרי זמני למע לי אלא אמר רבא כי' אימתי אינו נגאל. אינו נמכר:

לא:

במעשר בהמה שֵׁל יתומים בו'. אפי' לרצא דשרי לגדול כהצנעה הולך רצ ששת להעמיד בשל יתומים דמעמד ליה מתני' צנא הצנעה דומיא דפסולי המוקדשין צאיטליז: **מבליעין** ע' בהצבו. דאסור למכור והגידין ויש לדקדק מכלן דאפי' מלן דאסר לקמן (דף נב:) להמנות עובד כוכבים על הככור חלצו מיהא שרי דכעור חשיב ליה כיון דאסור צאכילה לישראל ומיהו שמונ של גיד דלא אסור מלאוריותא איפשר דאסור אצל הלכה כרבי עקיבא דשרי לעובד כוכבים אפי' הכשר כמו יל' שמפרש לקמן:

אם בן מעשר בהמה מעשר בהמה תרי זימני צ"ע. יש מקומות דדייק כי האזי גוונא צריש צנא מניעא (דף קג.) גצי זה אומר אני מנאמיה לשפירן וזה זה וזה קמני וצריש נדרים (דף ד.): פריך אסור אסור למה לי וצריש סנהדרין (דף ג.) פריך שלשה שלשה למה לי עוד כההוא פירקא (דף ה.) וכי מימא פרושי קא מפרש מאי זמון צרכת זמון והמניא זמון יס שלשה וצרכת הזמון בשלשה וצפ' כתרל דמועד קטן (דף כב:) דמפרש לעומתה ולמריעות שלשים יום פריך והמניא לשמחה שלשים ולמריעות שלשים יום וצפרק צית כור (ב"ב דף קד.) פריך אני מוכר לך אני מוכר לך תרי זימני למה לי ומימה דצכמה דוכמי לא פריך כי האזי גוונא צפ"ק מחולין (דף טז:) גצי נעץ סקין צכותל ושטט צה שמטטו כסירה דקאמר התם פרושי קא מפרש מאי ממוכר לקרקע סקין דלא מצטל ליה ולא פריך שמטטו כסירה תרי זימני למה לי וצפרק גיד הגשה (מחולין דף טז.) גצי ציגים טהורות ששלקן עם ציגים טמאות דקאמר פרושי קא מפרש ולא פריך אסורות אסורות למה לי וצפ' כל הכשר (שם דף קיג.) גצי דג טהור ששלקו עם דג טמא דקאמר פרושי קא מפרש ולא פריך מותר מותר למה לי ובהגזל קמא (ב"ב דף קמ:) גצי נתן לאזמנין וקלקלו דקאמר פרושי קמפרש ולא יט קאמר חייבין לשלם תרי זימני למה לי וציגטינן פ' השולח (ד' מד:) גצי כל נכסי נמונים לפלוני ופלוני עבדי דקאמר פרושי קמפרש ולא פריך ולא קנו ולא קנו למה לי וי"ל דכלל ליהי דוכמי דפריך תרי זימני למה לי לא שייך לומר כל כך פרושי קמפרש כמו כהנן דוכמי דלא פריך:

ט ואף רב שמואל בר רב יצחק

סבר דא לאה דרבא. פי'

מקרא אחרینא ולא מטעמיה:

דלא

מילתא אמר רבא א"כ מעשר בהמה קאמר מעשר בהמה של יתומים מוכרין אותו כדרכו ומעשר בהמה דגדול ששחמו מבליעו בעורו בחלבו בגידו ובקרניו אמר רבא מנא אמינא לה דכתיב והיה הוא ותמורתו יהיה קודש לא יגאל אימתי" עושה תמורה מחיים אימתי אינו נגאל מחיים הא לאחר שחיטה נגאל * ורבנן (ההוא) דגזרו לאחר שחיטה אטו לפני שחיטה דבר הנישום מחיים גזור רבנן לאחר שחיטה אטו לפני שחיטה

נמכר הילכן כי אסריה קרא למכור דומיא דעשיית תמורה הוא דאסר ליה: אימסי עושה תמורה מחיים. ורבנן (ט) גזרו לאחר שחיטה אטו לפני שחיטה. כדקמני לעיל אינו נמכר לא חי ולא שחוט: דצי הנישום. נמכר^ט מחיים כגון הכשר שכל חשיבות דכהמה אינו אלא יום כבשר גזור רבנן לאחר שחיטה:

במעשר בהמה שֵׁל יתומים בו'. אפי' לרצא דשרי לגדול כהצנעה הולך רצ ששת להעמיד בשל יתומים דמעמד ליה מתני' צנא הצנעה דומיא דפסולי המוקדשין צאיטליז:

הכשר אלא החלצ והעור

כל פסולי המוקדשין פרק חמישי בכורות

גב' אלא לפני פדיונו. ודמיס להקדש: נשחטין. בתמיה. והיאך יכול י' למוכרו להוציא לחולין לאחר שחיטה: הא צני העמדה והערכה. דכהמה הקדש אינה נפדית אלא מחיים דכתיב (ויקרא כו) והעמיד את הבהמה לפני הכהן והעריך אותה הכהן וגו': הניחא למ"ד.

צפ' כתרל דתמורה (דף נב:) קדשי מוצח לא היו בכלל העמדה והערכה איכא לאוקומי דנפדין ונמכרין לאחר שחיטה: אדמעיקרא. כשהצעלים פודין אותן מתחלה מיד ההקדש איכא הגהה להקדש אי שרית ליה לצווי צאיטליז לאחר פדיון יל' טפי ופריך: (ט) שפאטסן לצעלים. שאין נותנים שום דמים להקדש עליו ככור ומעשר כהמה: לא מפרה. אך ככור שור או ככור (ט) עז לא תפדה וגו' (במדבר יח) ומשמע צעלים אין פודין אותן אצל נמכר הוא לאחרים משציא ליד כהן: לא יגאל והיה הוא ותמורתו יהיה קדש לא יגאל ים ואין נמכר דגמרינן לא יגאל דהכא מלא יגאל ים כדמפרש לקמן(ט) בשמענין (ט) ושנייה כדמוחא מצרייתא. ופירקה כשהכמת הצקר מצרייתא. ולקמן מפרש מאי צרייתא ושני לה הכי כהא מתני' צמעשר כהמה כו': השז אצינה. שאין יכולין יין לאוכלו כולו ויסקיח וצמעשר בעל מוס קמיירי: נגעו כה. להחיר: סרסיה. שמעיה: אמרה צני מדרשא. להאי פירוקא: מלן דעקז. מי הוא שעקני ונשכני שלא אמרה משמי תעקציה עקרבא שמתא: דוצבות. נעות והנאה הוא לו שדומה כחי: כומר ענבים. שאוספן כצלי אחד שבעה ימים או שמנה ימים יום שידחקו ויחבשלו: מאי צרייתא. דלמרן לעיל ושנייה מצרייתא: מצליעו כצלצו. דאסור למכור יום כשר אלא החלצ והעור והגידין ימכור ויצליע לו כהן דמי הכשר שימכור לו העור והגידין ציוקא כמה ששזה הכל ויתן לו הכשר כמתנה: מאי קאמר. מעיקרא תני מוכרין אותו דמשמע כדרכו והדר תני מצליעו: דגדול שאינו יתוס: הלוקח לולב יין לוקח דליקוט מקדשות ככור למכור אדם כשציעית מעם הארץ יין פירות ששלקטו כשציעית משום דבת ששית שנכנסת לשביעית היא (ה) וכל האילנות הולכין אחר חנטה חוץ מאחרוג ואחרוג אינו רשאי ליקח כשציעית אע"ג דחנטה כששית משום דלחרוג כתר לקיטה אילנין ופירות כשציעית היא ואין מוסרינ דמי פירות כשציעית לעם הארץ שעושה כהס סחורה ואינו מצעין בזמן הציעור כשכלה לחיה כשצדה: הסס לא מוכחא מילתא. משום דדמיו קליס ואינו ניכר שהצליעס כצולצ אצל הכהן אפילו דכהצנעה נמי מוכחא מילתא דמוכר הכשר דהדצר ידוע שאין עור נמכר כולי האי דמיס יקריס: אס כן. דכולה חדא קמני: פרי זימני. מעשר כהמה דמני כצרייתא ל"ל: והיה הוא ותמורתו. צמעשר כהמה כתיב ומהאי לא יגאל נפקא לן דלינו ושאינו

טפי ופריך מעיקרא. כציל שפדיוס להקדש הקליו עליהן להיות ששטין כציעיל ונמכרין כציעיל ונשקלין צליעילא. כדי שירבה הפדות אותן מקדשות מתחלה ובחיים (טז.) בככור נאמר לא תפדה. ככור חס נאמר אך ככור שור וגו' לא תפדה. פדיון הוא דלית ליה דליקוט מקדשות ככור למכור כציעיל וישקול צליעילא (ב"ב צ"ג) פדיון הוא שאין לו שכינס שפדיון כקדושה והוא יא לא חללין (תמורה ת.) שאין העולם יטולן לפדותו ולנחש צו מנא חולין כגון גיזה ועבודה (שם טז.) ובמכר וחי. אצל נמכר הוא חי ולוקח יאכלנו דקדושה כשימס או אס גיזת קייס יקרינט (ב"ב צ"ג) שס נפל צו מוס יכול למכור לכהן כמות ככור, דלכסי מציא לא מפרש לאשמועינן כדמיתא שרי (תמורה ה.) ועי"ש בהתהוות הברא' ויחלצ כקדושה חי היא הקדושה שלא ימסוטו כציעילא ולא יסקלטו צליעילא (שם טז.) במעשר נאמר לא יגאל. וגמרינן (לקמן נב.) האי לא יגאל מלא יגאל דמיס, דכמי כהן לא ימכר ולא יגאל מה לכהן מכירה עמו אף כאן מכירה עמו, הלכך אינו נמכר לא חי ולא שחוט כו' (ב"ב צ"ג). יאמרו דבר שמועה מפי בעולם הזה. שהיו שפתי נעות כקבר כאלו אינו חי (בבבא צד.) דובבות. נעות. לשון דבר (וי"ג דבב) שרמשת ומצנץ למעלה, דובב פריעיה (שם.)

הלוקח לולב מחבירו. לי גאהה דהלקח לולב מעם הארץ גרסין, דהא נעם הארץ קמיירי, כדלמרינן גמ', ועם הארץ לגבי חמר לא קיי ליה חבירו, ואי לוקח נמי עם הארץ מי ציית לן להחיות חבירו כחשוד (סוכה טז.). נותן לו אתרוג במתנה. כמר קשה להשענא טלה מעם הארץ כשציעית, יקש ממנו ליתן לו אחרוג כמתנה (שם.) מבליע לו דמי אתרוג בלולב. ימכר לולב ציוקא עד שיטן לו אחרוג כמתנה (שם.)

והנינו בשר דאדם שם מחיים כמה שזה הבכור גזור רבנן לאחר שחיטה דאינו נמכר אטו קודם שחיטה דאסור:

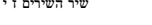
מסורת הש"ס

א) [לקמן לב:], ב) תמורה ה:
ת. ב"ב יג'. [לקמן לב:], ג) יצמות לו:
ד) שם טז.
ה) [לקמן לב:], ו) סוכה לט., ז) [לקמן לב:], ח) (צ"ל הול), ט) שייך לממני, י) של צ"ק.
י) [דף לב:], ל) [כשמכר רש"ש] ט) שייך לך צב ע"א,

תורה אור השלם

1. אך בכור שור או בכור כשב או בכור עז לא תפדה קדש הם את דמם תזרק על המזבח ואת חלקם תקטירי אשה לריח ניחוח במבדק חי יזו
2. לא יבקר בין טוב לרע ולא ימירנו ואם חמר ימירנו וזהו הוא ותמורתו יזקדו קדש לא יגאל:
3. אגורה בארקה עולמים אַחַסָה בסתר בגיף פֿלֶה:
תהלים סא ה
4. וחפך בין תשוב וחלך לדודי למישורים דובב שפתי ישינים:
שיר השירים י ז

הגהות הב"ח

א) נמי רב אדי:
ב) רש"י דיה לא תפדה וכי שור או ככור כשב או בכור עז לא תפדה: ד"ה לא יגאל וכי בשמענין דהרמים הס"ד:
ד) ד"ה הלוקח וכי דכל האילנות: ד"ה ורנן הוא דגזרו לאחר שמיטה:

גליון הש"ס

גב' ורבנן ההוא דגזרו. ע' וצמיס ע' ע"א מודה למאי:

מוסף רש"י

טפי ופריך מעיקרא. כציל שפדיוס להקדש הקליו עליהן להיות ששטין כציעיל ונמכרין כציעיל ונשקלין צליעילא. כדי שירבה הפדות אותן מקדשות מתחלה ובחיים (טז.) בככור נאמר לא תפדה. ככור חס נאמר אך ככור שור וגו' לא תפדה. פדיון הוא דלית ליה דליקוט מקדשות ככור למכור כציעיל וישקול צליעילא (ב"ב צ"ג) פדיון הוא שאין לו שכינס שפדיון כקדושה והוא יא לא חללין (תמורה ת.) שאין העולם יטולן לפדותו ולנחש צו מנא חולין כגון גיזה ועבודה (שם טז.) ובמכר וחי. אצל נמכר הוא חי ולוקח יאכלנו דקדושה כשימס או אס גיזת קייס יקרינט (ב"ב צ"ג) שס נפל צו מוס יכול למכור לכהן כמות ככור, דלכסי מציא לא מפרש לאשמועינן כדמיתא שרי (תמורה ה.) ועי"ש בהתהוות הברא' ויחלצ כקדושה חי היא הקדושה שלא ימסוטו כציעילא ולא יסקלטו צליעילא (שם טז.) במעשר נאמר לא יגאל. וגמרינן (לקמן נב.) האי לא יגאל מלא יגאל דמיס, דכמי כהן לא ימכר ולא יגאל מה לכהן מכירה עמו אף כאן מכירה עמו, הלכך אינו נמכר לא חי ולא שחוט כו' (ב"ב צ"ג). יאמרו דבר שמועה מפי בעולם הזה. שהיו שפתי נעות כקבר כאלו אינו חי (בבבא צד.) דובבות. נעות. לשון דבר (וי"ג דבב) שרמשת ומצנץ למעלה, דובב פריעיה (שם.)

הלוקח לולב מחבירו. לי גאהה דהלקח לולב מעם הארץ גרסין, דהא נעם הארץ קמיירי, כדלמרינן גמ', ועם הארץ לגבי חמר לא קיי ליה חבירו, ואי לוקח נמי עם הארץ מי ציית לן להחיות חבירו כחשוד (סוכה טז.). נותן לו אתרוג במתנה. כמר קשה להשענא טלה מעם הארץ כשציעית, יקש ממנו ליתן לו אחרוג כמתנה (שם.) מבליע לו דמי אתרוג בלולב. ימכר לולב ציוקא עד שיטן לו אחרוג כמתנה (שם.)

והנינו בשר דאדם שם מחיים כמה שזה הבכור גזור רבנן לאחר שחיטה דאינו נמכר אטו קודם שחיטה דאסור:

^[1] ראהה דלי' מיייר כגוואל דסיפא דהמכר אותו מצליעו וכי' מעשר וכי'